III. évfolyam. 8. szám. Ára 3 korona 1922. Péntek február 24.

Felelős szerkesztő: Dr. SALACZ ELEMÉR

Szerkesztőség: III. ker. BELICZEY-U. 115. SZ.

SZARVASI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 160 k. Negyedévre 40 k. Egyes szám 3 k.

Kiadóhivatal: III. K. BELICZEY UT 115. SZÁM.

Lapfulajdonos: a Szarvasi Kisgazdák és Földmívesek Pártköre | Felelős kiadó: Gulyás Pál. | Megjelenik minden Pénteken reggel.

„Népbolondítás"

Üzenet Szarvas népének!

Budapest, 1922. február 20.

Puszta véletlen, hogy éppen Szarvas népéhez beszélek, mert amit elmondok, azt az egész ország magyar népének mondom. Hiszen ami Szarvason már megtörtént, más formában, más személyekkel megtörténhetik szerte az országban mindenütt a választások alatt.

Mindenütt akadhat egy-egy „Szarvasi Hirlap" és akadhat egy-egy népszónok, aki „Népbolondítás" cimen ugy elmélkedik, hogy aki elolvassa vagy hallja ismeretlenül és érdek nélkül, éppen forditva a vádlót kénytelen a vádlottak padjára ültetni.

De ne ijedjen meg az ismeretlen cikkező. Nem vagyok ügyész, nemcsak hogy büntetni, de meg hiuságában sem akarom meg bántani. Szeretem embertársaimat és ennélfogva inkább azt hiszem, hogy tévednek, mint azt, hogy szándékosan ferditik el az igazságot.

A tévedőket és azokat, akiket már megléveszteltek akarom meggyőzni. Könnyen lehetséges, mert az igazság mindig a legegyszerübb, és czért röglön meg is érti az, aki akarja.

1. Nem igaz, hogy a „Kisgazdapárt" titkos végcélja a hatalom polcához görcsösen hozzáragadni és ugy a maguk, mint kapzsi elvbarátaik, politikai koncleőik erszényét pukkadásig teletömögetni." Mert *a tiszta mertékben igazság épen az, amit sokan nemcsak a pártszempontból, de országos érdekből is állandóan kifogásoltunk, hogy a Kisgazdapárt annyira nem ragaszkodott a hatalomhoz, hogy a nemzetgyülés egész működése alatt sohasem jutott számarányának megfelelő képviselethez sem a kormányban, sem a főispáni karban.* Aki nem egészen ujonc a politikában, az megállapithatja, hogy ilyen önzetlenségre nem is volt még eddig példa, sem nálunk, sem a külföldön.

A pukkadásig teletömött erszényekről pedig csak annyit, hogy a képviselő fizetése naponta 100 korona, ami Budapesten egy ebédre sem vaiami sok. Ha pedig általánosságban a kisgazdatársadalomra czélozz, akkor ajánljuk szives figyelmébe a lapunkat, amely hétről-hétre hiteles számadatokkal mutatja ki, hogy Csonka-Magyarországon a legtöbb terhet a gazdatársadalom viseli és ezzel szemben bármit termel a gazdatársadalom, annak az árát mesterségesen és elhibázott rendeletekkel lenyomják, gyakran a termelési költségek alá. Bennünket hiteles számadatok alapján éppen az az aggodalom tölt el, hogy a gazdatársadalmat, amelyet a háboru mint egyedüli termelő osztályt kirántott az adósságokból, az utóbbi két-három év elhibázott közgazdasági politikája következtében katasztrofális összeomlás fenyegeti. Mert a gazda takarékos hajlamával fogva a beruházásoktól évek óta tartózkodott, most pedig itt a sok teher és se pénze nincs, se a beruházások nem történtek meg. A gazdatársadalom összeomlása pedig egész Csonka-Magyarország teljes összeomlását jelenti.

3. Még nagyobb tévedése a „Szarvasi Hirlap"-nak az, ha azt hiszi, hogy a forgalom és a kivitel szabadsága ellenkezik a népjólét érdekeivel és kalózkodást jelent a nyomorgókon. Ellenkezőleg szabad termelés csak szabad kereskedelem mellett lehetséges. Az országon pedig csak a többtermelés segithet és ennek a szabad értékesités lehetősége a sarkaniyuja. Ha nem iparkodunk többet termelni, akkor lassan, de biztosan önmagunkat eszük meg.

4. Ha konkrét vád gyanánt a sertéskivitelre céloz, hiteles számokkal bizonyitottuk be már számtalanszor, hogy a sertéstenyésztést katasztrófa fenyegeti, ha a hizott sertés ára kisebb mint a termelési költség. Mindenféle szociálizmus tanai az egész világon már megbukkak az élet vizsgáján és senki sem lesz hajlandó, ön sem tisztelt cikkező ur arra, hogy tovább is sertéseket neveljen, sertéseket hizlaljon, ha minden egyes hizott sertésre 3—4 ezer koronát fizet rá. Hiába akarja ön tehát állitólag a szegény fogyasztó érdekeit ugy szolgálni, hogy most a sertéshus és zsir árát a termelési költségek alá nyomja erőszakosan, mert ennek a következménye az lesz, hogy a jövőben nem lesz sertéstenyésztés és hizlalás, ez pedig nemcsak az egyes gazdákat és az államot fosztja meg óriási bevételektől, hanem *irtóhinyt idéz elő, aminek következménye, hogy a mai drágább ár hónapok multva négyötszörös nagyobb árt* fog előidézni. Szóval a mai kisebb baj a jövőben éppen a fogyasztókra nézve háromszor-négyszer nagyobb bajt jelentene.

5. Ez a legfontosabb. Aki a népbolondításról akar beszélni, annak először tisztában kell lennie a népbolondités igazi fogalmával. Mert:

a) Népbolondító az, aki csak a mára gondol és elfelejti, hogy tüzelni és rombolni könnyebb, mint épiteni. Mert aki épiteni akar, annak tudnia kell, hogy az első érdek a termelés érdeke. Csak akkor lendülhet fel a termelés és csak akkor lehet adóra számitani, ha hasznos és érdemes termelni. Ha az embereknek nem lesz kedvük termelni, akkor nincs adó. Ha mindenki csak magának termel, akkor éppen azok pusztulnak éhen holnap, akiket ma állitólag meg akar menteni.

b) Népbolondító az, aki örvend annak, hogy Szarvason külön táborban harcolnak a kisiparosok és a kiskereskedők — a kisgazdák ellen. Hiszen mind a három érdeke egy és ugyanaz. A termelés semmit sem ér, ha nincs kereskedelem, mely eljuttassa a fogyasztóhoz, aki értekesitse azt, amit mások termelnek és az iparos éhen hal, ha gazda és a kereskedő nem veszi munkáját igénybe. Végül ha a termelő, iparos és kereskedő, ez a három oszlop egymást gyengiti, akkor csökken az adóbevétel, igy csökkennie kell a tisztviselő fizetésének is . . . Egy óra kerekei vagyunk mindnyájan, akik munkából akarunk megélni, s az óra csak akkor tud hivatásának megfelelni, ha minden kerék a másikat is szolgálja . . .

c) Népbolondító mindenki, ki a felekezeti különbségeket élezi ki, mert legalább addig, mig hajban vagyunk, higyjük, valljuk mindnyájan azt, hogy tul a különböző tornyokon csak egy Isten van: a magyarok istene, ki megsegit, ha mi is segitjük egymást.

6. Végül higyje el, hogy a kisgazdapártnak a nemzet életösztönéből fakadt célja a polgári állam kiépitése, — a magántulajdon kiterjesztése által minél több embert közvetlenül érdekeltté tenni a termelésben. Ez által érjük el a több termelést, nem pedig ugy, hogy azt sem engedjük szabadon termelni, akinek már van magántulajdona.

A mi hibákat a párt elkövetett, azok a kezdet hibái. Mert minden kezdet nehéz, különösen ilyen sulyos helyzetben. A mi gyengeséget a párt mutatott, annak az elmondottakon kivül az az oka, hogy a választókerületek kevés elvhü embert küldtek a Házba, s főleg igen keveset olyant, kik nem csak akarják a jót, hanem cselekedni is tudnak . . .

A párt győzni fog, mert ez az ország érdeke. Mennél nagyobb a győzelem, annál hamarább érhetjük el az ország lábra állását.

Hegedüs Nándor Andor.

Egy fehér asztal hozzá való négy székkel eladó. Cim a kiadó hivatalban.

özv. Mihálik Mihályné
nap- és esőernyő készitő
Szarvas, II. ker. 66. sz. a.
elvállal mindennemű nap- és esőernyő készitését és javitását a legolcsóbb árban. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri.

Felemelik

a gazdasági cselédek és munkások rokkantsági járadékát.

Az elmult héten tárgyalta a nemzetgyűlés Mayer János földmivelésügyi miniszter törvényjavaslatát, amely az Országos Mezőgazdasági Munkáspénztár részére járó díjak és a pénztár által kifizetendő segélyek szabályozására vonatkozik.

Fontosabb rendelkezései a következők:

A munkaadó mindenegyes cseléd után, továbbá a pénztár rendkívüli tagjai az eddig fizetett díjaknak harminczszorosát fogják fizetni, a géptulajdonosok által a gépmunkások után 1919. évben fizetett díjakat tizenötszörösére emeli fel. Viszont a rendkívüli tagok és a gépmunkások baleset folytán keletkezett munkaképtelenségük tartamára, de legfeljebb tíz héten át, az eddigi napi egy korona segély helyett husz korona segélyt kapnak, azontul pedig épen ugy, mint a gazdasági cselédeknek, évi 4800 korona rokkantsági segély jár. A gazdasági cselédnek gyógykezeltetéséről és ellátásáról baleset után egy negyedévig a munkaadó köteles gondoskodni.

A rendelet gondoskodik ezenfelül a temetési segélyekről is, amelynek összege 3200 koronáig emelkedik. Különös megnyugvást keltett a bizottságban a rokkant mezőgazdasági és gépmunkások szempontjából fontos az a rendelkezés, hogy a jelen rendelet kelte előtt munkaképtelenné vált cselédek, gépmunkások és rendkívüli tagok járadéka az említett mértékben szintén felemelhető.

5,911.000 ember esett el a világháboruban.

A népszövetség genfi főtitkársága mellett szervezett nemzetközi munkaügyi hivatal befejezte a világháboruban elesettek statisztikájának összeállítását.

A munkaügyi hivatal által beszerzett adatok tanusága szerint összesen 5,911.000 a világháboru áldozatainak száma.

Ez a borzalmas szám a háboruban részt vett országok között igy oszlik meg:

Franciaország	1,500.000
Németország	1,400.000
Anglia	1,170.000
Osztrák-Magyar mon.	1,164.000
Olaszország	570.000
Amerika	246.000
Kanada	183.000
Cseh-Szlovákia	175.000
Szerbia	154.000
Lengyelország	120.000
Románia	84.000
Belgium	40.000

Az adókötelés vagyontárgyak értékelése.

A pénzügyminiszter rendeletileg intézkedett az 1920. és 1921. évekre szóló vagyonadó kivetésénél a vagyontárgyak értékelésére vonatkozólag.

A felülbírokra vonatkozólag: Ha az ingatlan 1914. augusztus 1 óta visszterhes átruházás tárgya volt, ugy a vételár veendő számításba, ha az ingatlan 1914. aug. 1 óta adás-vétel tárgya nem volt, ez esetben az érték az átlagos katasztori tiszta jövedelem szem előtt tartásával állapitandó meg. Ha azonban egyes adókötelesek a vagyonadó kivetésére szolgáló eljárás során hitelt érdemlően igazolják, hogy az e módoni értékelés az ő különleges viszonyaiknak nem felel meg és alacsonyabb értékelés indokolt, ugy megfelelő helyesbitésnek van helye. Az ingatlanok felszerelése külön értékelés tárgyát képezi. Kertek és szőlők értéke arányositás utján állapitandó meg.

A házbirtokok és községi belsőségek értékelésére nézve: ha a ház vagyon 1914. augusztus 1. óta visszterhes szerződéssel szerezteletett meg, ugy a vételár veendő alapul, ha csak az átlagos forgalmi érték ennél nem kisebb vagy nem nagyobb.

Községi belsőségek értékének a megbecslése az átlagos tiszta hozadék alapján történik, ugy, hogy az érték a tiszta hozadék husszorosában állapitandó meg. Általában a béke érték 3-6-szoros a házak jövedelmezőségének és az adóalany egyébb vagyoni viszonyainak figyelembe vételével.

Pártélet.

Közgyűlés. A szarvasi kisgazdák és földmivesek pártköre f. hó 26-án vasárnap délután 2 órakor tartja a pártkör helyiségében évi rendes közgyűlését. Ezt követőleg a választmány rendkívüli ülést tart. A közgyűlésen csak a folyó évre szóló tagsági igazolványnyal birók vehetnek részt.

A házalap társaság gyűlése. A szarvasi kisbirtokosok és földmivesek házalap társasága március 5-én délután 2 órakor gyűlést tart, melyre a házrészi jegyzettek ezuton meghivatnak.

HIREK.

— **Választási hir.** Nemzeti Ujság feb. 22-ki számában azt irja, hogy az Andrássy Friedrich párt Szarvason Bogya János drt. téptéti fel karlista programmal. Nem ismerjük Bogya János urat, de előre is biztositjuk arról, hogy itt Szarvason csak az igazi kisgazda-párt fog győzni — kár a fáradságért

— **Megdrágul az államvasut. A személyszállitás dija a mostanának duplája lesz.** A tarifaemelés különböző árucsoportokra vonatkozik és mig egyes árucsoportokra 100 százalékot, addig másokra 150—1150 százalékot is kitesz az emelés. A végső kulcs 1150 százalék, amellyel a luxuscikkek szállitását akarják megterhelni.

— **Forradalom Romániában.** A Virradat irja: A londoni lapok vasárnap jelentették, hogy Romániában forradalom tört ki és az országot a legnagyobb veszély fenyegeti.

— **Meghivó.** Városunknak az oláh megszállás alól való felszabadulása és a nemzeti hadseregnek bevonulása második évfordulóján 1922. március 2-án d. u. fél 6 órakor a fögimn. tornacsarnokában az alábbi műsorral hazafias ünnepélyt tart a „Baráti Kör" melyre minden hazafiasan érző és emlékezni akaró polgárt szivesen lát a vezetőség. Műsor: 1 Szózat. Énekli a szarvasi férfi dalkar. 2. Emlékbeszéd. Tartja Mendöl Lajos. 3. Hiszekegy. Énekli a szarvasi férfidalkar. 4. Trió. Zongorán, cellon, hegedűn előadják Herbály István, dr. Salacz Aladár és Supper Frigyes. 5. Örtem jött az anyám. Szilágyiföl. Szavalja Szlancsik Pál s. felkész, 6. 1. Patyolat a kurucz, 2. Részlet Bánk-Bánból, énekli Sinkovicz Etike, zongorán kiséri Herbály István. 7. Czenstochói legenda, Kiss Menyhértől. Melodráma. Előadja Miron Lajos, zongorán kiséri Herbály István. 8. Himnusz, közének. Belépő-dij nincs, de bárkinek adományokat a hősök emlékére köszönettel fogadunk és nyilvánosan nyugtatunk.

— **Öngyilkosság.** Konyecsny János szarvasi mészáros kedden délelőtt összeköttönbözött özv. Gyurián, sz. Hruska Zsuzsannával. Szóváltás közben előrántotta revolverét s háromszor az asszonyra, azután magára lőtt. Amint értesültünk az asszony életben marad, Konyecsny azonban pár órai szenvedés után kiszenvedett.

— **A Szarvasi Gazdaifjuság önképzőköre** f. hó 26-án vasárnap d. e. 10 órakor tisztujitóközgyűlést tart, melyre a tagok megjelenését ez uton is kéri az elnökség.

— **Hatmillió rokkant.** A nemzetközi munkahivatal megállapitása szerint a tizenkét volt hadviselő államban a hadirokkantak száma 6,000 000. A kimutatásban Magyarország nem szerepel.

— **Andrássyék célja.** Az Andrássy-Friedrich- párt egyik tagja, Virler László dr. beszámolót tartott a főváros III. választókerületében, amelyen Andrássy Gyula gróf is megjelent és beszédet mondott. A tervezett országbiróli értekezletről elitélőleg nyilatkozott, majd a párt legfőbb céljául azt jelölte meg, hogy vissza akarják hozni öfelségét, a magyar királyt. Ezután Ferdinándy, Rakovszky és Friedrich mondottak beszédeket, melyeket több izben megzavart a hallgatóság.

— **Utolsó szál gyufájuk mentette meg életüket.** A Csendes Óceánon borzalmas vihar ért utol egy teherárut szállitó gőzöst. A hajó nem birta ki a vihar erejét, léket kapott és sülyedni kezdett. A legénység mentési munkája hiábavaló volt, végre is egy kabinba menekültek, amelyet iparkodtak elzárni a betóduló viz ellen. A hajónak ez a része szerencsére kinyult a vizből. A legénység két nap és két éjjel volt ebben a kétségbeejtő helyzetben élelem és ital nélkül. A harmadik nap reggelén megpillantottak egy másik hajót, amelyet sikerült figyelmessé tenni, ugy, hogy az utolsó szárazon maradt gyufával felgyujtották egy benzintartályt. A hajó személyzete észrevette a hajótörötteket s még idejében megmentette őket.

— **Hány mája van a kisgazdának?** Nyomorusságos gazdasági helyzetünkben természetesen a kisgazda az illköcpont. Annak a javára irnak fel mindent, de bünéül is rónak mindent. A rossz nyelvek most már azt is kifalálták, hogy hány mája van a kisgazdának. Az uj megállapitás szerint van neki:

— Két pár csiz—mája,
— egy kalapkari—mája,
— egy esteli i—mája,
— rendesen egy ma—mája,
— és azonkivül egy nagyma-mája.

Ezen a rubikonon kivül esik az, akinek ezen felül még korcs—mája is van.

— **Megölte a szénguz.** A mult hélen Szrnka Mihály tanyai gazdálkodó összeördült a feleségével, aki ott hagyta. Szrnka kutyájával bezárkozott a szobájába, ahol a vaskályhába szénnel jól befűtött. A szomszédoknak feltűnt, hogy a tanyában három nap óta senki sem ad magáról életjelt. Figyelmeztették erre az arra járó csendőrjárőrt, amely behatolt a szobába, ahol az ágyban megdermedten találták meg Szrnkát, kutyája is megvolt dögölve. A kályhából kitódult szénguz ölte meg őket.

Minden kisgazdának erkölcsi kötelessége a „Szarvasi Ujság"-ot támogatni.

— **Egy öcsödi kisgazda borzalmas halála.** A veresegyházi tanyákon levő szálláson a napokban vérbefagva találták Molnár Sándor 65 éves öcsödi kisgazdát. A megindított csendőri nyomozásnak sikerült kideríteni a tettest Pintér Sándor kunszentmártoni lakos személyében. Az elvetemült ember éjji li időben zörgetett be a vele ismeretségben levő Molnár Sándornál ki készséggel engedte be tanyájára. Az istállóban elbeszélgettek, majd Molnár elálmosodván, bundástól ledőlt és elaludt. Pintér az istállóban levő baltát kezébe vette, az alvó öreget fejbe vágta, mire az eszméletét vesztette. Erre a magával hozott disznóölő késsel őtször nyakon szúrta az alélt embert, mire az kiszenvedett. — Ezután Pintér felfesztette a meggyilkolt ládáját s 12.000 korona készpenzét magához vette s a véres kést is elvitte, a vekeri iskolánál azonban a kést elhajtotta. Pintér tulajdonképpen a Molnár által eladott két ökör árát, a 40.000 koronát akarta megkaparintani, ezt azonban nem tartotta magánál az öreg. A bestiális gyilkos el fogja venni méltó büntetését az alávaló gaztettért.

— **Eljegyzés.** Kelement Ferencz tímár mester f. hó 19-én, vasárnap eljegyezte Pribelszky Bözsikét Kondorosról.

— **Halálozás.** Körös tarcsán elhalt Tóth Sándor 76 éves korában, kiben Tóth László, pártunk társelnöke édes apját gyászolja.

— **Hányan vagyunk?** A legutóbbi 1921. január 1-én megjelett népszámlálás adatai szerint Csonkamagyarország lakossága 7 millió 840 ezer lélek volt. Ez a szám Nyugatmagyarország elszakitása folytán csökkent 286 ezerrel, de viszont Baranya és Baja vidékének visszacsatolása folytán mintegy félmillióval emelkedett, ugy hogy csonka hazánknak ma körülbelül 8 millió lakosa van.

— **Gazdasági szükségleti cikkek árai.** Gépek és gépalkatrészek. Répavágó 140 mm hosszu késsel, 400 m. áléméréjü 2200 K, É, M, D-jegyü répaszuró ára 4950 K, daráló asztalra szerelhető hajtókarral 3000 K, csövestengeri daráló 10.000 K, trieur szelelővel szíj nélkül 9400—19.000 K, gabonarosta Kalmár-féle kisrázóval 13.-000 K, Bakkar-féle rosta 11 szitával 12.000 K, lóhere- és lenmagtisztitó 17.000 K, hármtagu gyürüs henger 717 kg. 26.000 K, három tagu sima henger 20.000—23.000 K, Cambridge-henger 620 kg. 23.000 K, Építőanyagok. Építőanyagokban a forgalom nagyon csekély, az állam és a városok által tavaszra begárt épitkezéstől várnak nagyobb lendületet. Árak: gipsz 5000 K, portlandcement 360—400 K métetmázsánként. A tégla ára 1000 darabonként 2200 K, cserép 6200—6500 K, mész métermázsánként feladó vasutállomásról 240—300 korona.

— **Felemelték a betegségelyzői járulékokat.** A népjóléti miniszter a hivatalos lap szerdai számában megjelent rendeletével uj napibérosztályokat állitott fel és ezzel kapcsolatosan a betegségelyzői járulékokat is felemelte. Napi 3 korona jövedelemtől 120 koronáig 13 osztályt állit fel és például a 120 koronás napi kereset után 54 koronában állapitja meg a betegségelyzői járulék összegét. A munkandók kötelesek alkalmazottaikat, tekintet nélkül arra, hogy megelőzőleg be voltak-e jelentve vagy sem, a munkásbiztosító pénztárnál ujból bejelenteni.

— **Mikor kell felemelt forgalmi adót fizetni?** Március 1-én életbelép a 3 százalékos forgalmi adó. Az olyan szállitasnál, amely ezután történik, de amelynél a fizetés már előbb volt, csak 1 és fél százalékot kell fizetnie. Viszont, ha a szállitás februárban történt, de a fizetés csak márciusban következik, az adó 3 százalékos. Ha február 1-e előtt jött létre az üzlet és a fizetés csak márciusban történt, akkor is a régi adót kell fizetni, de ha március után fizet a kereskedő, akkor már 3 százalékos az adó.

— **Szörnyű vasuti szerencsétlenség** történt a napokban. A vizsgálat kideríthette, hogy a vonalvezető nem vette észre a „tilos" jelzést, mert elmélyedt a Szinház és Divat cimü lap olvasásában.

A 40 oldalon annyi érdekességet, hírt, ujdonságot és nagyszerü rajzot mutat be a lap, hogy aki csak egyszer is kezébe veszi nem teheti le anélkül, hogy az utolsó betüig elne olvasná Számos szinházi botrány történik mostanában nemcsak a vidéki, hanem a fővárosi szinházakban is. A budapesti szinházi botrányok érdekes kulisszatitkait állandóan megtudhatja, ha megrendeli a dr Pácz Vilmos szerkesztésében megjelenő „Szinház és Divat"-ot, a legjobb és legszebb fővárosi szinházi ujságot. Ez az elevenül szerkesztett pompás hetilap évnegyedre 140 koronába kerül. Kiadóhivatal: Budapest, VII., Károly-körut 3.

— **Akik egy századnál tovább éltek.** A tudományos feljegyzések szerint a történet folyamán sok ember haladta túl a századik életévet. Plinius 18 emberről tud, akik az ő korában 120 130 140 éves korukban haltak el. Három olyan esetet is feljemlit, mikor az elhalták 140 -150 éves kort értek. A tómiak korából származó egyik temető sirfeliratai szerint 162 ember halt meg 100—110 életév között, kettő 150 160 életében, egy 160—170 éves korában Az ujabb kor pontos statisztikai adatokkal dolgozik. Poroszországban 1895-ben egy millió lakosra 14 száz éven felüli esett. Az Egyesült Allamokban 80, Kuba szigeten 217 százéven felüli esik egy millió lakosra. E statisztikai adatokból kiviláglik, hogy az őstermelést üző népek között több a száz évet megért ember, mint azok között, kik ipart, vagy szellemi foglalkozást üznek.

Egyház. Iskola.

* **Uj rendelet a tanitók és tanitónők fizetésének rendezéséről.** A vallás és közoktatásügyi miniszter az elemi népiskolai tanitók és tanitónők, valamint az ovónők illetményeiről rendeletet adott ki, amely 1918. évi rendelkezéseket a pénzügyminisztériummal egyetértőleg módositja. A rendelet szerint minden állami elemi népiskolai tanitó és tanitónő, akinek nincs betöltött 5 évi beszámitható szolgálata, az I. fizetési osztályba megfelelő illetményekre jogosult. Az ötödik szolgálati év betöltése a X., a tizenkettedik szolgálati év betöltése a IX., a huszonegyedik szolgálati év betöltése pedig a VIII. fizetési osztályba való besorolásra ad igényt és állami ovónőknek a X. fizetési osztályba való besorozására, az ötödik beszámitható szolgálati év betöltése ad igényt.

* **Tanitói árvaház.** A békéscsabai tanitói járáskör elhatározta, hogy Békéskésabán tanitói árvaházat létesit. E célra február 27-én, hétfőn este 8 órai kezdettel a vigadó összes termeiben műsoros estélyt rendez. A gazdag műsor előre is biztositék arra, hogy Csaba közánségének egy igen nivós és élvezetes estében lesz része. Az előadást tánk követi.

* **Hivatalvizsgálat.** A békési ág. hitv. ev. egyháznegye elnöksége, Dr. Bikádi Antal felügyelő és Kovács Andor esperes febr. 17-én kiszállt Szarvasra, megvizsgálta a gondnoki hivatalt s a tapasztalt rend felett megelégedését fejezte ki.

OLCSOBB
készitményt azokat kínálnok a vevőkön. Sőnegtek egyes ügletekben, de lehbat, a hatásban bizonyosbat vevőt sem nyujtsat, mint a valódi
DIANA-
FÓSBORSZESZ,
mely változatlan minőségben
mindenütt kapható!
1 kis üveg ára 38·— kor.
1 közép „ „ 100·— kor.
1 nagy „ „ 200·— kor.
Gyártja: a Diana Kereskedelmi Részv.-Társ.
Budapest, V., Nádor-utca 30.

Közgazdaság.

Csávázzunk a gabonaüszög ellen. Hogy igen sok gazdaságban még mindig rendszeresen nem csávázzák a vetőmagot, ebből az egyes gazdának s az országnak óriási anyagi károsodása van.

Pedig ugy a tudományos kutatás, mint a gyakorlati élet rég bizonyságot tett a csávázásnak szükséges voltáról.

Az üszög betegség nemcsak az őszi időszakban fertőzi a kikelő csiranövényt, hanem tavasszal is, sőt sokkal nagyobb mértékben fertőz tavasszal, mert a tavaszi csapadékos és jóval melegebb időjárás mellett, az üszöggomba a szaporodásának és tenyészetének minden tekintetben megfelelőbb viszonyokat talál. Ennélfogva felette igen fontos a tavaszi vetőmag csávázása!

A folyó évi statisztikai kimutatás szerint a csonka ország buzával bevetett területe 1.896.388 kat. holdat tett ki. Ezen terület holdankénti 6.75 q átlag termés mellett, 12.-378.000 q buzatermést hozott. Ha most kat. holdankint csak 5% üszögkárt számitunk, (pedig igen sok gazdaságban a 15-30%-ot is meghaladja,) ugy az esetben is kat. holdankint 0 34 q termés csökkenés mellett az 1.896.388 kat. holdon más 640.000 q a termés csökkenés. A mai 2500 kor. buzaár mellett, tehát több mint másfél milliárd korona az országnak az üszög betegségből származó károsodása csak buzából. Ezen számszerü adat alapján minden előrelátó és józan gondolkozásu gazda föltételenül be kell hogy lássa a csávázásnak igen nagyfontosságu jelentőségét, s remélhetőleg ép ugy fog ezen kicsinységével is jelentéktelennek látszó, de annál veszedelmesebb ellenség ellen egységesen fellépve, védekezni, minthogyha egy ellenséges szándéku ország támadásával szemben tenné. Egyszer már mi is tanulhatnánk a más országoktól! M. kir. növényélet és kórtani állomás, Budapest, II. Debrői ut 17.

Legtényesebben tisztít és legjobban konzerválja a cipőt a Pyram

Ipar, kereskedelem.

Iparártülési közgyülés. A szarvasi ipartestület folyó hó 21-én délután 2 órakor tartotta rendes évi közgyülését dr. Dérczy Ferenc iparhatósági biztos közreműködése és Liska Pál korelnök elnöklete alatt. A gyülésen a tagok igen nagy számban vettek részt. A közgyülés legfontosabb tárgya volt a választás. A választás simán folyt le. Megválasztattak a következők: Elnök Andrássy Dezső, ügyész dr. Mázor Elemér, jegyző Takos Lajos, pénztárnok Kasnyik János. Elöljáróságí tagok: Brachna Lajos, Fehér József, Gyebnár András, Csilik András, Molitórisz Pál, Piacsek István, Pricz János, Borgulya Mihály, Holub János. Fodor Pál, Földváry János, Misik János, Darida György, Brachna Gábor, Kelement Ferenc, Baginyi József, Podani Soma, Mihálik János, Janorik János, Sutyinszky Pál, Darida András, Klimaj Mihály, Kántor Soma, Forster Gusztáv. Számvevők: Palkovics István, Petrásovics Gyula, Süveges János. Gondnokok: Piacsek András, Sutyiszky Márton. Könyvtárnokok: Nyemcsok Pál. Szklenár János.

Az uj ipartörvény.

A törvény általános jellemzése.

Az uj törvény nem készült teljes kodexnek, nem öleli fel az iparra vonatkozó teljes jogszabályokat. Hanem érvényességben hagyta az 1884: XVII. t.-c.-be foglalt ipartörvényt s ennek csupán ötvenkilenc §-át s néhány más §-nak egy pár pontját helyezette hatályon kivül. E hatályon kivül helyezettek közt legfontosabbak voltak a 6., 7., 8., 41. és 47. §-ok. Csakis ha ezeknek tartalmát nézzük, akkor tünnek szembe az uj törvény egyes ujitásai.

A 6. §. módot adott arra, hogy ha valaki nem is volt tanonc, de három éven át gyárban vagy másult szakbavágó munkát végzett, iparigazolványt kaphatott.

A 7. §. lehetővé tette, hogy aki képesitéshez kötött bármely ipart üzöti, egy másik mesterségre is átterhetett.

A 8. §. szerint minden természetes személy folytathatott képesitéshez kötött ipart, ha képesitett segédet tartott.

A 41. §. ugyanezt lehetővé tette a jogi személyeknek is, de nekik képesitett üzletvezetőt kellett tartaniok.

A 47. §. alapján, akinek egy mesterségre képesitése volt, az üzhetett mellette több más ipart is.

Ezek a rendelkezések most mind megszünnek, amivel az iparosok évtizedes kivánsági teljesülnek. De senki sem kivánta azt a számtalan uj korlátozást, ami ezeken felül bevonul most az ipari élet terére. Azért kell „számtalan"-nak mondani, mert magából a törvényből — melynek pedig már számos korlátozása van — nem lehet még tudni, hogy tényleg miféle intézkedések fognak életre kelni. A törvény ugyanis több helyen igen szélesköröl felhatalmazást ad a kereskedelmi miniszternek a rendeleti uton való intézkedésre.

Igy például: A miniszter ugy a képesitéhez, mint az engedélyekhez kötött iparoknak — a törvénybe foglalt — jegyzékét megváltoztathatja, sőt még egyedül egy községre vonatkozólag is; a képesitést leszállithatja, felemelheti, ennek megszerzése alól teljes felmentést adhat; az üzleti tevékenység köré is az üzletviitel módját szabályozhatja; engedélyhez kötött iparok tekintetében a megbizhatóság és az üzem berendezése szempontjából közelebbi feltételeket állapithat meg; az alkalmazottak számát korlátozhatja, az alkalmazottak felfogadását életkorhoz, előzetes orvosi vizsgálathoz, megbizhatóságuk igazolásához kötheti; az ipartestületek hatáskörét korlátozhatja, többféle feendőjök ellátását az iparhatóságra (főszolgabiró) bizhatja, stb. S mindezen felül a miniszter még egy általános felhatalmazást is kapott: „mindazokat a rendelkezéseket megteheti, amelyek a közerkölcs, a köz- vagy állategészség, közbiztonság, köz- és tűzrendészet követelményeinek, valamint a honvédelem érdekeinek megóvása céljából mulhatatlanul szükségesek". (57. §.)

Ezenfelül a törvény a törvényhatóságok és a rendezett tanácsu városok szabályrendelet alkotási körébe is utal több kérdést, többek közt a kiadható iparengedélyek számának megálapitását is.

Végre igen széles hatáskört — korlátozások és felmentések megitélét — ad az iparhatóságnak, többek közt szakképzettség igazolását kivételesen elengedhetik, a megállapitottnál rövidebb tartalmu szakbavágó gyakorlat igazolását kivánhatják meg.

E széleskörü felhatalmazás sok miniszteri rendelet kibocsátását teszi szükségessé. Éppen ezért az uj törvény nem lép azonnal életbe, hanem majd csak akkor, amikor elkészülnek czek a rendeletek, melyeket a miniszter előzően az érdekelt képviseletekkel tüzetesen meg akar vitatni.

Egyáltalán a törvény nagy sulyt helyez az érdekképviseletekre. Majdnem minden lényeges intézkedésnél elrendeli, hogy a miniszter, vagy az iparhatóság köteles az érdekképviseletet meghallgatni. De hogy az érdekképviseletek véleményét figyelembe is kell venni: ezt — sajnos — egyetlen szakaszban sem rendeli el. (Folyt. köv.)

Irodalom.

Mitmond, mit gondol és mit érez a szerző, a színész és a kritikus a premiereken azt irja meg ragyogó humorral a Szinházi Élet uj számában Szenes ember. Csupa ötlet az az uj szám, amely beszámol a Renesszansz szinház és a Nemzeti szinház premierjéről, Kotta, zene, mozi melléklet szindarab és regény van az uj számban, melynek ára 15.-korona, negyedévi előfizetés 150.- korona. Kiadó hivatal Budapest Erzsébet körut 29.

Meghivó.

A **Középalföldi Gőzmalom Szövetkezet Szarvason**, 1922. évi március hó 5-én, vasárnap délután 1 órakor az ó-szőlői iskolában

rendkivüli közgyülést

tart, melyre a tagokat ezennel tisztelettel meghivja.

Szarvas, 1922. február 23-án

Farkas Mihály
h. közgyülési elnök.

Tárgysorozat:

1. Lemondás folytán megüresedett közgyülési elnöki állás betöltése a csonka időre.
2. Hat felügyelő-bizottsági tag lemondása folytán megüresedett állások betöltése a csonka időre.
3. Malom ellenőri állás betöltése.
4. Alpszabály 4, 5, 6 §-ai és I., IV., V., VI. és VII. bekezdéseinek módositása.

Ne csak olvassuk, de terjesszük is a
„Szarvasi Ujság"-ot,
mert ez a mi lapunk.

Egy cséplőgép garnitura eladó. Érdeklődni lehet Berkovics R. czégnél. 1—1

Eladó ház. Borgulya Márton II. ker. Gróf Csáky-u. 82. számu háza eladó. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal. 1—1

Kiadó pince helyiség.
Az Általános Fogyasztási Szövetkezetnek II. ker. Beliczey-ut 11. sz. a. pince helyiség kiadó. Asztalos műhelynek igen alkalmas.

10 napig ingyen küldjük
lakására a
„Pesti Napló"-t
ha czimét levelezőlapon közli a Pesti Napló kiadóhivatalával Budapest, Erzsébet-körut 20. szám.
10—10

Minden féle ócska vasat vesz Baginyi lakatos II. Bem-utca 212 szám. 17—26

Trágya megvételre kerestettik. A kinek van jelentése a kiadóhivatalba.

Eladó a volt Sárkány Ferenc-féle ház, melyben üzlethelyiség is van. Érdeklődni lehet IV. ker. 111. sz. a. 2—3

Eladó ház. IV. Salétrom-utca 84. sz. ház eladó. Értekezni lehet ugyanott. 3—3

Levay Balázs Szarvas
III. ker. Vak-utca 184/1. szám alatt
Ingatlan forgalmi irodát nyitott.
Elvállal ingatlanok eladását és vételét, haszonbérbe adását és vételét.

Eladók az I. 188., II. 522., IV. 231. és 501. sz. házak mellékhelyiségekkel. 30 hold kisebb darabokban 40 hold, 7 hold, 4 hold szántók, 638 négyszögöl gyümölcsös.
KERES megbizói részére kisebb-nagyobb területtel szántóföldekel tanyaépületekkel és gyümölcsöst megvételre és haszonbérbe. 4—4

Andrássy Dezső és Társa
épitészeti vállalati és szállitási irodája
SZARVAS, I. KERÜLET 144. SZÁM.
VÁLLAL: épülettervezést és felépitést. Ácstatarozást, épület átalakitásokat, gyár és raktár épitkezéseket.
SZÁLLIT: meszet, cementet, mészkőt, téglát, burkolólapokat, kavicsot, kátránypapirt, gipszet, épületfát, palát, fedélcserepet, tüzifát és szenet. Házat, telket keres vevői részére.
KERESKEDÉS: Piaclérről községházával szembe, Beliczey-ut 115. sz. (volt Lusztig házba) helyeztetett át. 41—52

Nyomatott özv. Csasztvan Györgyné könyvnyomdájában Szarvason Beliczey-ut 115 szám.